

Τί δέν διδάσκονται τά παιδιά τῶν Ἑλλήνων

τοῦ Νικ. Λ.Γ. Λιναρδάτου

Ετούτη ἡ γραφή ἀφιερώνεται στίς ἐθνικές γιορτές τῶν Ἑλλήνων, τήν μεθαιριανή καί τῆς 28ης Ὀκτωβρίου. Στό τέλος τῆς ἀναγνώσεώς της θά ἐννοήσετε πῶς προέκυψε ὁ συσχετισμός. Πάντως τή γράφουν ἐκεῖνοι πού ἔδωσαν τήν ψυχή καί τή ζωή τους γιά ἐλευθερία καί ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια τό 1940-1941. Ἡ δική μου συμβολή, ὅπως θά δεῖτε, εἶναι μηδαμινή. Εἶχα μιά ἰδέα.

Ἀρχινῶ μέ μερικούς ἀπό τούς 344 στίχους τοῦ ἐξαιίου ποιήματος τοῦ μεγάλου μας ποιητή Ὀδυσσεά Ἐλύτη μέ τόν τίτλο «Ἄσμα ἠρωικό καί πένθιμο γιά τόν χαμένο ἀνθυπολοχαγό τῆς Ἀλβανίας».

«Κ' ὕστερα στρώνει στρώνει χιόνι χιόνι ἀλύπητο, / κ' ὕστερα πᾶει φρουμάζοντας στίς νηστικές κοιλάδες, / κ' ὕστερα βάζει τούς ἀνθρώπους ν' ἀντιχαιρετήσουνε: / Φωτιά ἢ μαχαίρι! / Γι' αὐτούς πού μέ φωτιά ἢ μαχαίρι κίνησαν / κακό θ' ἀνάψει ἐδῶ. / Μὴν ἀπελπίζεται ὁ σταυρός, / μόνο ἄς προσευχηθοῦν μακριά του οἱ μενεξέδες. [...] ... ὁλος ὁ κόσμος ἄδειασε μέ τή στερνὴ κραυγή. / Κάτω ἀπ' τὰ πέντε κέδρα, / χωρὶς ἄλλα κεριά, / κοιτάει σπὴν τσουρουφλισμένη χλαίνη. [...] Μέ τὰ κουρέλια τῶν μαλλιῶν στούς ὦμους - ἄχ, ἀφήστε τήν! - μισή κερὶ μισή φωτιά, μιά μᾶνα κλαίει - ἀφήστε τήν! - [...] ... τοῦ κόσμου ἡ πιό σωστή στιγμή, σημαίνει: / Ἐλευθερία. / Ἑλληνες μέσ στά σκοτεινά δείχνουν τόν δρόμο: / Ἐλευθερία! - γιά σένα θά δακρύσει ἀπό χαρά ὁ ἥλιος [...] Μακριά χτυποῦν καμπάνες ἀπό κρύσταλλο: / Αὔριο, αὔριο, αὔριο τό Πάσχα τοῦ Θεοῦ».

Εἶπε ὁ Ἰωάννης Μεταξάς, πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος, τήν 30ῆ Ὀκτωβρίου 1940: «Υπάρχουν στιγμές κατὰ τίς ὁποῖες ἕνας λαός ὀφείλει, ἂν θέλει νά μείνει μέγας, νά εἶναι ἰκανός νά πολεμήσει ἔστω καί χωρὶς καμία ἐλπίδα νίκης. Μόνο διότι πρέπει...». (Προσωπικό Ἡμερολόγιο, ἐκδ. Γκοθόστη, τ. 4, σελ. 535).

Ἐγραψε ὁ Ἀλέξανδρος Παπάγος, ἀρχιστράτηγος τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ: «Ὁ πόλεμος οὗτος τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρξεν ὁ δυσκολώτερος καί συνάμα ὁ ἐνδοξότερος τῶν πολέμων τῆς συγχρόνου ἐλληνικῆς στρατιωτικῆς ἱστορίας». (Ὁ Πόλεμος τῆς Ἑλλάδος 1940-1941, ἐκδ. Ἰδρυμα Γουλανδρή-Χόρν, σελ. 447).

Ἐγραψε ὁ Ἄγγελος Τερζάκης, κατὰ τόν Λίνο Πολίτη ὁ πιό φιλοσοφικά ἀνήσυχος τῶν μυθιστοριογράφων μας τῆς γενιᾶς τοῦ '30: «Ὡστόσο αὐτὴ ἡ ἐκστρατεία, πού ὄλοι τή λένε "τό Ἔπος", ἔχει τοῦτο τό παράδοξο: πῶς εἶναι ἕνα ἔπος ἄγνωστο. Θέλω νά πῶ ἄγνωστο στίς ζεστές του πτυχές, τήν ἀνθρώπινη οὐσία του. Φαινόμενο ψυχολογικό καί ἱστορικό ἀπροσδόκητο, δημιουργήμα μιᾶς στιγμῆς ἀνεπανάληπτης, ἀδικήθηκε ἀπό τὰ μετέπειτα γεγονότα, τήν πλησμονή τῶν θωμάτων... Ἐκαμα ὁ, τι μπορούσα γιά νά μάθουν τὰ παιδιά τῶν Ἑλλήνων, οἱ ἐρχόμενες γενιές, πῶς ἡ ἐλευθερία εἶναι πάθος ἱερό καί γι' ἄλλη μιά φορά, καταμεσίς στόν εἰκοστό αἰῶνα, ἔδωσε τή μάχη της σ' αὐτό ἐδῶ τό χῶμα πού μάς ἔχει θρέψει». (Ἑλληνική Ἐποποιία 1940-1941, ἐκδοση 1964, σελ. 9).

Ἐγραψε ὁ Ἐμμανουέλε Γκράτσι, πρέσβης τῆς Ἰταλίας σπὴν Ἀθήνα τό 1940: «[γιὰ τή Γερμανία καί τήν Ἰταλία] ... ἡ ἰταλο-ἐλληνική σύρραξη ἐσήμανε τήν ἀρχή τοῦ τέλους, ὄχι μόνο λόγῳ τῶν ἀμέσων καί ἀπωτέρων ἐπιπτώσεων της στόν στρατηγικό τομέα, ἀλλά καί λόγῳ τῶν ψυχολογικῶν καί πολιτικῶν ἐπιπτώσεων πού εἶχε στόν ἰταλικό λαό». (Ἡ Ἀρχὴ τοῦ Τέλους, ἐκδ. Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας, 1980, σελ. 7).

Ἐγραψε ὁ Roger Millieux, καθηγητής, συγγραφέας, φιλέλληνας, μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν: «Νοέμβρης, Δεκέμβρης 1940. Ξαφνιασμένοι καί γοητευμένοι εἴμαστε μάρτυρες ἑνός ἱστορικοῦ γεγονότος, πού ξεπερνᾶει κάθε προσδοκία. Ἡ ἐπιτυχὴς ἀντίσταση, κατόπιν οἱ πρῶτες νίκες τῆς Ἑλλάδος». (A l' Ecole du Peuple Grec, 1976, σελ. 61).

Ἐγραψε ἡ Daily Telegraph τοῦ Λονδίνου τήν 1ῆ Δεκεμβρίου 1940: «Ὁ Νοέμβριος ἔφερε μεγάλη μεταβολή στή διπλωματική κατάσταση. Ὁ Χίτλερ γύριζε δεξιὰ καί ἀριστερὰ σπὴν Εὐρώπη προσπαθώντας μάταια νά βρεῖ νέους συμμάχους [...] Καί ὁ κύριος λόγος τῆς ἀποτυχίας αὐτῆς ὑπῆρξαν οἱ ἐλληνικὲς ἐπιτυχίες ἐναντίον τῆς Ἰταλίας».

Εἶπε ὁ Ἀδόλφος Χίτλερ σπὴν Leni Riefenstahl, γνωστὴ τότε ἠθοποιό καί κινηματογραφίστρια, φίλη του: «Ἡ εἰσοδος τῆς Ἰταλίας στόν πόλεμο ἀποδείχτηκε καταστροφικὴ γιά ἐμᾶς. Ἄν οἱ Ἰταλοί δέν εἶχαν ἐπιτεθεῖ σπὴν Ἑλλάδα καί δέν ἐχρειάζονταν τὴ βοήθειά μας, ὁ πόλεμος θά εἶχε πάρει διαφορετικὴ μορφή. Θά εἶχαμε προλάβει νά κατακτήσουμε τό Λένινγκραντ καί τὴ Μόσχα προτοῦ πιάσει τό ρωσικὸ ψῦχος. Δέν θά εἶχε ὑπάρξει Στάλινγκραντ». (Leni Riefenstahl, A Memoir, Picador, New York, σελ. 295).

Τὰ ἴδια σέ περιεχόμενο (ἂν ἡ Ἰταλία δέν εἶχε μπεῖ στόν πόλεμο, θά μπορούσε νά ἀρχίσει ὁ πόλεμος κατὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως στίς 15 Μαΐου) εἶχε πει καί σέ συζήτηση στίς 15 Φεβρουαρίου 1945 μέσα στοῦ καταφύγιό του σπὴν Καγκελλάρια. (Le Testament Politique de Hitler, Notes recueillies par M. Bormann, ἐκδ. Fayard, Paris 1959). Παρόμοιες ἐκτιμήσεις ἐξέφρασαν κατὰ τὴ δικὴ ἐγκληματιῶν πολέμου σπὴν Νυρεμβέργη ὁ ἀρχηγός τῆς Λούφτβαφφε Χέρμαν Γκαίρινγκ καί ἄλλοι στρατηγοί. (A.L. Zarantis, Greek-Soviet Relations 1917-1941, Columbia University Press, New York).

Ἀνακεφαλαιώνει ὁ ἱστορικός Ἀλέξανδρος Ι. Δεσποτόπουλος: «Ὁ ἠρωικός ἀγῶνας τῆς Ἑλλάδος ἐναντίον τοῦ Ἄξονος... ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα μιά ἀπό τίς ἐνδοξότερες σελίδες τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας. Ἐχει ὅμως ἱστορικὴ σημασία εὐρύτερη, γιατί ἐπῆρέασε πολλαπλῶς τὴν ἐξέλιξη τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου καί συνέβαλε κρίσιμα σπὴν ἔκβαση του. Τοῦ ἀνήκει ἔτσι περιθλιπτη θέση σπὴν γενικότερη σύγχρονη ἱστορία...». (Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν Α.Ε. 1978, τ. ΙΕ', σελ. 454).

Ἐτσι εἶδαν τό 1940-1941 ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων ἐπικαλέσθηκα τὴ μαρτυρία. Ἐτσι τό εἶδαν καί οἱ πολλοὶ ἄλλοι, Ἕλληνες καί ξένοι. Οἱ τέσσαρες συγγραφεῖς τῆς πολυσυζητημένης ἱστορίας τῆς ΣΤ' Δημοτικῆς. «Στὰ νεότερα καί σύγχρονα χρόνια» τό εἶδαν ὡς ἐξῆς: «Ἡ Ἑλλάδα μπαίνει στόν πόλεμο στίς 28 Ὀκτωβρίου 1940, ὅταν ἀπαντᾶ ἀρνητικὰ στοῦ τελεσίγραφο τοῦ Μουσσολίνι. Οἱ Ἕλληνες, τό 1940-1941, ἀπομακρύνουν (sic) τὰ ἰταλικά στρατεύματα ἀπὸ τὰ ἐλληνοαλβανικά σύνορα σημειώνοντας σημαντικές νίκες» (σελ. 109). «Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1941, μετὰ τὴν ἀποτυχία (sic) τῶν Ἰταλῶν, γερμανικά στρατεύματα εἰσβάλλουν σπὴν Ἑλλάδα. Παρὰ τὴν ἀντίσταση τῶν Ἑλλήνων, ἡ ὁποία κορυφώνεται σπὴν Μάχη τῆς Κρήτης, τὰ γερμανικά στρατεύματα, ἀρχικά, ἀλλά καί τὰ βουλγαρικά καί ἰταλικά, σπὴν συνέχεια, καταλαμβάνουν τὴ χώρα καί διορίζουν Κυβέρνηση Κατοχῆς» (σελ. 112).

Ἐτσι ἱστορεῖται ὁ πόλεμος τῶν Ἑλλήνων τοῦ 1940-1941. Στό σχετικὸ κεφάλαιο ὑπάρχει ἀκόμα ἕνα ἀπόσπασμα 132 λέξεων ἀπὸ τό «Ἀξιόν Ἔστι» τοῦ Ἐλύτη, στό ὁποῖο περιγράφονται οἱ κακουχίες μιᾶς πολεμικῆς πορείας, καθὼς καί δύο φωτογραφίες, μιᾶς ἀφίσας καί μιᾶς ἀγγλικῆς γελοιογραφίας. Ἀχρείαστα γιά τὴν ἱστορικὴ θεώρηση. Αὐτὰ λοιπὸν ὅλα καί ὅλα. Τίποτα ἄλλο. Ἐβδομήντα ἔξι λέξεις (σέ 136 σελίδες σχήματος Α4. Γιά τὴ στρατιωτικὴ δικτατορία τοῦ 1967 διακόσιες δεκαοχτώ λέξεις, γιά τόν ἐλληνικὸ ἀθλητισμὸ διακόσιες ἑννέα). Καί τί λέξεις! Ἐνα κείμενο ἀνευρο, πλαδαρό, κοινότοπο, ἀσήμαντο. Πού σέ πολλὰ σημεία ἀκυρολεκτεῖ (κατὰ Μπαμπινιώτη ὀρθότερο: ἀκυρολεκτεῖ) καί ἀνακριβολογεῖ. Τό διαπιστώνετε καί ἐσεῖς. Καί ἔτσι ἀδιάφορο διδάσκειτὰ στὰ παιδιά τῶν Ἑλλήνων. Γιά νά τὰ ἐμπνεύσει!